

А. М. Емірова

Куркчі Усеїн Османович

КУРКЧІ Усеїн Османович (23. 01. 1905, м. Бахчисарай, нині АР Крим - 22. 11. 1996, м. Маргілан, Узбекистан) - кримськотатарський мовознавець, перекладач. Кандидат філологічних наук (1934). Закін. Бакин. університет (1927). Учителював; від 1934 - доцент Крим. пед. інституту та н. с. НДІ кримськотатар. мови і літ-ри (обидва - Сімферополь). 28 квітня 1937 заарешт., 14 серпня 1938 за звинуваченням у приналежності до контррев. організації засудж. до 8-ми р. таборів. Покарання відбував у Архангел. обл. і Комі АРСР (РФ). 28 квітня 1945 звільнений. 1946 переїхав до Узбекистану. 26 березня 1949 заарешт. удруге, до червня 1955 перебував у таборах Краснояр. краю (РФ). Реабіліт. 1957. Після звільнення до 1965 учителював у Маргілані. Наукові дослідження із граматики кримськотатар. мови. Автор підручника для 6-7 кл. «Грамматика. Орта мектеплер ичюн дерслик. 2-нджи къысым: Синтаксис. 6-7-нджи сыныфлар ичюн» (1935). Уклав орфогр. словник татар. мови «Татар тилининъ имля лугъаты» (1936; обидва - Акмесджит), фразеол. словник кримськотатар. мови (5000 од., у рукописі; фрагменти опубл. у ж. «Йылдыз», 1997). Переклав кримськотатар. мовою окремі твори класиків рос. і зарубіж. літ-ри.

Основні праці

Татар тили грамматикасынын эсаслары: III-нджи Бутюн Кърым тиль конференциясында грамматика аккъында У. Куркчи марузасынынъ тезислери (Основи граматики татарської мови: Тези доп. У. Куркчі на 3-й Крим. конф. з мовознавства). Акъмесджит, 1934; Фикир инджилери: Эдебиятымызнынъ бугуныки тилине бир бакъыш (Перлини розуму: Погляд на сьогоднішній день нашої літературної мови). Ташкент, 1986.

Рекомендована література

1. Эмирова А. Крымскотатарская лексикография // ГК. 1998, 18 сен.; Хая-ли Р. И. Усеин Османович Куркчи – автор первого крымскотатарского орфографического словаря // Культура народов Причерноморья. 2009. № 164;
2. Деятели крымскотатарской культуры. (1921–1944 г.): Библиографический словарь / Гл. ред. и сост. Д. П. Урсу. Сф., 1999.

Бібліографічний опис:

Куркчі Усеїн Османович / А. М. Емірова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. - Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51975>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).